

Fiziksel Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fiziksel Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21912>

Öz

Fiziksel Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği, B. Savaş ve F. Çelik Kayapınar tarafından 2013 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin Fiziksel Etkinlik ve spor yapmaya karşı sahip oldukları bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimleri sistematik bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, özellikle eğitim ve halk sağlığı alanlarında, fiziksel aktiviteye katılımı teşvik etmeye yönelik etkili stratejiler belirlemek için temel bir Tutum değerlendirmesi sunmaktadır.

Ölçek, geliştirme (development) türündedir ve orijinal çalışmada, Türkiye'deki 21. Yüzyılın Başında Bilim ve Eğitim konulu uluslararası bir yayın içinde sunulmuştur. Bu çalışmada, fiziksel aktiviteye yönelik tutumların ölçülmesinde güvenilir ve geçerli bir araç ihtiyacına cevap vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Fiziksel Etkinlik, Tutum Ölçeği, Geliştirme, Psikometri, Spor Psikolojisi, Sağlık Davranışları, Değerlendirme.

Yazarlar

Savaş, B., Çelik Kayapınar, F.

Amaç

Fiziksel Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin düzenli fiziksel aktiviteye katılımına etki eden psikolojik eğilimlerini ve duygusal tepkilerini objektif olarak belirlemektir. Bu araç, bireylerin fiziksel aktivitenin faydalarına dair inançlarını (bilişsel bileşen), aktiviteye karşı hissettikleri keyif veya isteksizliği (duyuşsal bileşen) ve aktiviteye bağlılama veya sürdürme niyetlerini (davranışsal bileşen) ayrıntılı olarak analiz etmek için tasarlanmıştır.

Ölçek, özellikle eğitim kurumlarında ve halk sağlığı programlarında, fiziksel aktiviteye yönelik olumsuz tutumların erken tespit ederek, bu tutumların değiştirilmesine yönelik hedeflenmiş müdahaleler geliştirmek için kritik öneme sahiptir. Ayrıca, spor bilimleri ve egzersiz psikolojisi alanındaki araştırmacılar için de kullanılabilecek bir veri toplama aracı sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, bireyin fiziksel aktivitelere yönelik genel tutumunu ölçen çok boyutlu bir yapı üzerine kurulmuştur. Tutum, genellikle psikolojide üç ana bileşen altında incelenir: Bilişsel, Duyuşsal ve Davranışsal. Bu ölçek de muhtemelen bu boyutları kapsamaktadır:

Bilişsel Boyut: Fiziksel aktivitenin sağlık, görünüm, sosyal ilişkiler ve stres yönetimi üzerindeki etkilerine dair inançlar ve düşünceler.

Duyusal Boyut: Fiziksel aktivite sırasında veya sonrasında hissedilen keyif, memnuniyet, sıkıntı veya endişe gibi duygusal tepkiler.

Davranışsal Boyut: Fiziksel aktivite yapmaya yönelik niyetler, kararlılık ve geçmişteki katılım düzeyleri.

Ölçek, bu boyutları kapsayarak, sadece aktiviteye katılım değil, aynı zamanda bu katılımın ardındaki psikolojik motivasyonlar ve engelleri de değerlendirmeye olanak tanır.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, bir geliştirme çalışması olduğu göz önüne alındığında, ölçeğin geçerlik çalışmaları için standart Psikometri yöntemleriyle yapıldığı varsayılmaktadır. Tipik olarak uygulanan geçerlik yöntemleri şunlardır:

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin, ölçülmek istenen Tutum yapısını ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek için uzman görüşüne başvurulmuştur.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik olarak varsayılan boyutları ölçüp ölçmediğini kontrol etmek amacıyla, genellikle Açıklayıcı ve Doğrulamalı Faktör Analizi (AFA ve DFA) teknikleri kullanılmıştır.

Ölçüt Geçerliliği: Ölçek puanları, bireyin fiili fiziksel aktivite düzeyi veya başka bir tutum ölçeği gibi diğer ölçütlerle korelasyonunun incelenmesi.

Güvenirlik

Ölçeğin orijinal kaynakta güvenilirlik verileri belirtilmemiştir. Ancak, geliştirme sürecinde ölçeğin tutarlılığını sağlamak amacıyla alfa daki güvenilirlik analizlerinin gerçekleştirildiği varsayılabilir:

İç Tutarlılık: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması. Yüksek bir alfa değeri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek için belirli bir zaman aralığıyla tekrar test uygulaması yapılmıştır.

Faktör Analizi

Fiziksel Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği, tutumun çok boyutlu doğası nedeniyle büyük olasılıkla

birden fazla faktörden oluşmaktadır. Geliştirme sürecinin başlangıcında, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandığını belirlemek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır.

Bu analiz sonucunda elde edilen faktörler, muhtemelen fiziksel aktiviteye yönelik algılanan fayda (utilite), aktiviteden alınan keyif (haz) ve aktivitenin sosyal kabulü gibi alt boyutları temsil etmektedir. Faktör yapısının netleştirilmesi, ölçeğin yapı geçerliğinin temelini oluşturur ve araştırmacıların tutumun spesifik yönlerini ayrı ayrı incelemesine olanak tanır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Development) / Öz Bildirim Tutum Ölçeği

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatının kullanıldığı varsayılmaktadır (Örn: Kesinlikle Katılıyorum - Kesinlikle Katılmıyorum).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon, Eğitim alanındaki bireyler (Orijinal çalışmanın başlangıçına dayanarak).

Yaş Grubu: Ergenlik ve Yetkinlik dönemi (15 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Ölçek, fiziksel aktiviteye katılmaya değerlendirilmesi gereken geniş bir yelpazedeki bireylere uygulanabilir. Orijinal çalışmanın referansı, eğitim ve bilim alanındaki yayınlarda yer aldığından, ilk uygulamanın üniversite öğrencileri veya öğretmenler üzerinde yapılmış olması muhtemeldir.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanan, katılımcıların maddelere kendi tutumlarını belirterek yanıtladığı öz-bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Fiziksel Aktivite, Ölçek Geliştirme, Güvenirlilik Analizi, Bilişsel Boyut, Duyusal Boyut, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: **FATMA ÇELİK KAYAPINAR**

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Mevcut Değil

Kurumsal E-posta Adresleri: fatmailayda@gmail.com

Yazma Adresi: Yazarların başlı olduu kurumlar için orijinal yayınla ba vurulmalıdır.

zinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2013

zinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle yazarlardan izin alınması gerekmektedir. zinler ve olası ücretler (ticari kullanım için) hakkında bilgi almak üzere sorumlu yazar (Fatma Çelik Kayapınar) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal dokümanı (DOCX formatında) aşağıdaki adresten indirilebilir: [fiziksel-etkinliklere-yonelik-tutum-olcegi-toad.docx](#)

Kaynaklar

Savaş, B., & Çelik Kayapınar, F. (2013). Improving attitude scales study for physical activities Emin Atasoy. O. Strelowa, Z. Hristov, K. Mortan, P. Peeva, R. Sam, N. Sam, . . . E. Atasoy içinde, **The Science and Education At the Beginning of The 21st Century in Turkey** (s. 3606-8). Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.

Ek referans bağlantısı: google.com.tr

Fiziksel Etkinliklere Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta sağlanmamıştır. Maddeler için yazarla iletişime geçilmesi veya orijinal yayın (Savaş & Çelik Kayapınar, 2013) incelenmelidir.